

en vis Værdi for Staten, og som Staten ikke kan opgive uden Betaling. Dumboerne, som lide ved Trykket, og som ikke have Retten paa deres Side, maae træde frem og gjøre et Bud, som svarer til den Besiddelse, som Staten har; og da først kan Spørgsmaalet blive, om det fra Statens Side er fordeelagtigt at bevare Vandkraften som saadan, eller bedre at indrømme Grunden til Agerbrug og Bedrift; men saalænge Sagen ikke ligger for i denne Skikkelse, saa vil Rigsdagen give den en urigtig og vrang Betydning, og sætte Ministeriet i Forlegenhed, naar den beslutter sig til en Genviisning af den foreslaaede Art. Det er, som sagt, et Forslag fra den ene Part paa at gjøre sin Sag lidt bedre ligeoverfor Modparten ved den Understøttelse, han haaber at forskaffe sig fra en Deel af den lovgivende Magt.

Alberti: Jeg veed ikke, om det ærede Medlem for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) har gennemgaaet de Actstykker, som ere komne frem i denne Sag; men, dersom han har det, troer jeg ikke, at han kan paastaae, at der havde fundet Undersøgelser Sted angaaende Spørgsmaalet, om Vandstanden i Arreso kunde forandres saaledes, at der ikke blev Oversvømmelse. Der har vel fundet Undersøgelser Sted, men om et ganske andet Spørgsmaal, nemlig om, hvorvidt Søen kunde udtørres. Det vedkommer ikke dette Spørgsmaal, og de Undersøgelser, som her attraaes, ville vist komme til at gaae i en ganske anden Retning. I 1832 blev stillet et Nivellement i Udsegt, som skulde nærmere foretages. Dette Nivellement er ikke foretaget (Tscherning: Søen nivellerer sig selv!), der har vel fundet Undersøgelser Sted; men det har været private Undersøgelser, som ere gaaede ud paa at oplyse Vandstanden til de forskjellige Tider, og de ere ikke her tilstede, dem skal jeg slet ikke paaberaabe mig. Den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts anden Valgkreds (Tscherning) fremsatte en for mig noget besynderlig Paastand; jeg kunde ikke forstaae hans Tale anderledes, end at han meente, at, naar Arresøes omgivende Lodsseiere bød en vis Sum for Vandkraften, skulde man kunne expropriere Vandkraften fra Frederiksværk; det kan man

jo dog ialtsald ikke gjøre uden med Statens Billigelse (Tscherning: Det er det, jeg siger!). Det ærede Medlem maa erindre, at han saa ofte har talt om den store Fordeel, der vilde være ved at føre en Jernbane gennem Jylland, idet man derved vilde vinde Land, men ved at faae Vandstanden reguleret i Arreso, derved vil man ogsaa vinde Land. Jeg veed virkelig ikke, hvad Forskiel der skulde være paa, at Staten forsøgte med sine Foretagender at vinde Land, enten det saa var i Sjælland eller midt inde i Jylland. Der vil kun være den Forskiel, at Landet, som skal vindes ved Arreso, vil være lettere at vinde end det i Jylland, og det vilde maaskee være nok saa fordeelagtigt for det Almindelige. Den ærede Rigsdagsmand sagde tillige, at, naar vi tiltraadte det Vædringsforslag, som Rigsdagsmanden for Frederiksborg Amts 4de Valgkreds (Nielsen) har stillet, saa vilde disse Lodsseiere opnaae en Fordeel. Det vilde de ikke opnaae, medmindre Undersøgelserne føre til det Resultat, at Vandstanden kan forandres uden Skade for Værket. Dersom denne Undersøgelse fører til et andet Resultat, at en Forandring i Vandstanden ikke kan skee uden til Tab for Frederiksværk, saa vil Resultatet jo blive, at Lodsseierne ikke vinde det Allermindste derved, og dermed vilde jo den Sag være at ansee for sluttet. Skulde der saa f. Ex. gjøres Bud paa Vandkraften, saa vilde dette jo kunne skee bagefter. Jeg maa derfor vedblivende troe, at der ikke risikeres det Allermindste ved at følge disse Vædringsforslag eller et af dem, der ere stillede, og at Thinget derved ikke gjør Andet, end tager et Billighedshensyn, som saa ofte har været Tilfældet i lignende Sager.

Finansministeren: En Undersøgelse af det Spørgsmaal, om Vandkraften ved Frederiksværk vil tabe, naar Flodmaalet nedsættes, mener jeg, er overflødig; thi dette er en Selsfølge, hvorom der ingen Tvivl kan være, at Frederiksværk vil miste sin Vandkraft, naar man vil sætte Overfladen af Søen dybere. Skulde det derimod være tilfattet, at andre Undersøgelser, forbundne med Beføstninger, skulde finde Sted, saa er der slet ingen Bemyndigelse givet Ministeriet dertil ved Genz